

Digitally signed by
Library TUM
Reason: I attest to the
accuracy and integrity
of this document

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI

DREPTUL FAMILIEI

MANUAL

**Chişinău
2020**

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI

**FACULTATEA CONSTRUCȚII, GEODEZIE ȘI CADASTRU
DEPARTAMENTUL INGINERIE, DREPT ȘI EVALUAREA
IMOBILULUI**

Ina BOSTAN

DREPTUL FAMILIEI

MANUAL

**Chișinău
Editura "Tehnica-UTM"
2020**

CZU 347.61/.64(075.8)

B 71

Scopul manualului *Dreptul familiei* este acela de a oferi studenților, care studiază domeniul 0421.1 *Drept*, un material didactic accesibil, prin intermediul căruia aceștia să conștientizeze modalitatea de valorificare și/sau apărare a drepturilor subiective, născute din raporturile juridice nepatrimoniale și patrimoniale, de dreptul familiei. Suportul prezintă utilitate și pentru practicieni – mai ales la începutul carierei, datorită problemelor teoretice expuse în cadrul fiecărei întrebări cercetate.

Elaborare: conf. univ., dr. Ina Bostan

Recenzent: conf. univ., dr. Alla Climova

prof. univ., dr. Ștefan Belecciu

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Bostan, Ina.

Dreptul familiei: Manual / Ina Bostan; Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Construcții, Geodezie și Cadastru, Departamentul Inginerie, Drept și Evaluarea Imobilului. – Chișinău: Tehnica-UTM, 2020. – 390 p.

Bibliogr.: p. 381-390. – Referințe bibliogr. la sfârșitul art. – 50 ex.

ISBN 978-9975-45-638-8.

347.61/.64(075.8)

B 71

Redactor: E. Gheorghișteanu

Bun de tipar 02.06.2020

Formatul hârtiei 60x84 1/16

Hârtie ofset. Tipar RISO

Comanda nr. 44

2004, UTM, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 168

Editura „Tehnica – UTM”

2045, Chișinău, str. Studenților, 9/9

ISBN 978-9975-45-638-8

© UTM, 2020

CUPRINS

PRELIMINARII	6
TEMA 1. NOȚIUNEA, OBIECTUL, PRINCIPIILE ȘI IZVOARELE DREPTULUI FAMILIEI	8
1.1. Noțiunea dreptului familiei.....	9
1.2. Obiectul și metoda de reglementare ale dreptului familiei	13
1.3. Corelația dreptului familiei cu alte ramuri de drept.....	177
1.4. Sarcinile și principiile dreptului familiei	19
1.5. Sistemul și izvoarele dreptului familiei	25
TEMA 2. RAPORTUL JURIDIC FAMILIAL	34
2.1. Noțiunea, caracterele și tipurile raporturilor juridice familiale.....	35
2.2. Structura raportului juridic familial	39
2.3. Rudenia și înrudirea prin alianță. Importanța lor	45
2.4. Actele de stare civilă.....	488
2.5. Termenele de prescripție în dreptul familiei	52
2.6. Ocrotirea drepturilor familiale	55
TEMA 3. REGIMUL JURIDIC AL CĂSĂTORIEI	62
3.1. Noțiunea, natura juridică și caracterele căsătoriei.....	63
3.2. Condițiile de fond la încheierea căsătoriei.....	77
3.3. Circumstanțe ce fac imposibilă încheierea căsătoriei	866
3.4. Condițiile de formă și procedura încheierii căsătoriei.....	99
TEMA 4. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE NEPATRIMONIALE ALE SOȚILOR	111
4.1. Considerații generale privind efectele de natură nepatrimonială ale căsătoriei	112
4.2. Drepturile personal nepatrimoniale ale soților.....	113
4.3. Obligațiile personale reciproce dintre soți.....	116
TEMA 5. DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE PATRIMONIALE ALE SOȚILOR	130
5.1. Noțiunea și caracteristica regimului matrimonial	131

5.2. Regimul legal al bunurilor soților. Proprietatea comună în devălmășie a soților. Bunurile comune și bunurile personale ale soților.....	135
5.3. Împărțirea bunurilor comune ale soților	147
5.4. Regimul juridic al datoriilor soților	158
5.5. Noțiunea și caracteristica regimului contractual al bunurilor soților. Contractul matrimonial: încheiere, modificare și reziliere.....	1600

TEMA 6. ÎNCETAREA CĂSĂTORIEI..... 183

6.1. Temeiurile încetării căsătoriei	184
6.2. Desfacerea căsătoriei pe cale administrativă și pe cale notarială.....	188
6.3. Desfacerea căsătoriei în instanța de judecată.....	202
6.4. Momentul încetării căsătoriei. Efectele juridice ale încetării căsătoriei	209
6.5. Declararea nulității căsătoriei	2155

TEMA 7. RELAȚIILE JURIDICE ÎNTRE PĂRINȚI ȘI COPII 227

7.1. Stabilirea provenienței copilului. Contestarea maternității și/sau a paternității.....	228
7.2. Drepturile copiilor minori. Numele și prenumele copilului, schimbarea numelui lui.....	236
7.3. Exercițarea ocrotirii părintești. Drepturile și obligațiile părinților.	260
7.4. Răspunderea părinților pentru neîndeplinirea îndatoririlor părintești	270

TEMA 8. OBLIGAȚIA DE ÎNTREȚINERE.....286

8.1. Noțiunea obligației de întreținere.....	287
8.2. Obligația de întreținere dintre părinți și copii	290
8.3. Obligația de întreținere dintre soți și foștii soți.....	300
8.4. Obligația legală de întreținere între alți membri al familiei.....	306
8.5. Contractul privind plata pensiei de întreținere.....	310
8.6. Modul de încasare și de plată a pensiei de întreținere.....	312

TEMA 9: EDUCAȚIA COPIILOR AFLAȚI ÎN SITUAȚIE DE RISC.322

9.1. Modalitățile de protecție a copiilor aflați în situație de risc.....	323
9.2. Noțiunea și importanța instituțiilor tutelei și a curatelei	333
9.3. Efectele juridice ale tutelei și curatelei	337
9.4. Încetarea tutelei și curatelei	344

TEMA. 10 REGIMUL JURIDIC AL ADOPTIEI IN RM	350
10.1. Noțiunea și caracterele juridice ale adopției.....	351
10.2. Prevederile legale privind reglementarea adopției	357
10.3. Condițiile de fond și de formă pentru încuviințarea adopției.....	360
10.4. Efectele adopției.....	370
10.5. Desființarea și desfacerea adopției	374
 BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	 380

PRELIMINARII

Dreptul familiei este acea ramură de drept care reglementează raporturile în cadrul celei mai vechi și celei mai importante organizări sociale, celula societății – familia. Din aceste considerente, disciplina respectivă este inclusă în programul de învățământ al Programului de studii *Drept*, Departamentul *Inginerie, Drept și Evaluarea Imobilului* din cadrul facultății Construcții, Geodezie și Cadastru, UTM.

Studiul *Dreptului familiei* este dictat de importanța familiei în societate, deoarece prin intermediul ei are loc transmiterea-asimilarea atitudinilor, valorilor, concepțiilor sau modelelor de comportare specifice unui grup, în vederea formării, adaptării și integrării sociale a unei persoane. Prin urmare, familia cu relații armonioase, între membrii ei, bazate pe principii de prietenie, solidaritate, stimă duce la formarea unei societăți sănătoase.

Legislația Republicii Moldova prevede diferite măsuri în vederea ocrotirii familiei, precum și diferite măsuri de evitare și soluționare a divergențelor apărute între soți și alți membri ai familiei. Astfel, cunoașterea profundă a legislației familiale, ar reduce la minimum numeroasele litigii, care apar în acest domeniu de relații sociale.

Includerea *Dreptului familiei* printre disciplinele de studiu ale specialității *Drept* se justifică, în primul rând, de necesitatea obținerii cunoștințelor necesare pentru realizarea profesiei date, de ridicarea nivelului de cunoștințe juridice deja existente și, nu în ultimul rând, de ridicarea nivelului de cunoștințe generale. Fără cunoștințe profunde și stabile din domeniul dreptului familiei, un jurist nu poate fi numit drept profesional.

Scopul disciplinei este studiul instituțiilor juridice ce compun ramura respectivă, precum și cunoașterea regulilor aplicabile în relațiile juridice reglementate de dreptul familiei și anume:

- noțiunea, obiectul și metoda de reglementare ale dreptului familiei, principiile și sistemul dreptului familiei, izvoarele dreptului familiei;

- raportul juridic de dreptul familiei;
- căsătoria (noțiunea și caracterele căsătoriei, condițiile de fond și de formă la încheierea căsătoriei, procedura încheierii);
- drepturile și obligațiile personale ale soților;
- regimul legal al bunurilor soților (bunurile proprietate în devălmășie a soților, bunurile personale ale soților, urmărirea bunurilor personale ale soților proprietate în devălmășie a acestora, împărțirea ei, determinarea cotelor-părți în proprietatea în devălmășie a soților) și regimul contractual al bunurilor soților (noțiunea, încheierea, forma, conținutul, modificarea, rezilierea, încetarea și declararea nulității contractului matrimonial);
- încetarea căsătoriei (temeiurile, modalitățile, efectele și momentul încetării căsătoriei);
- relațiile juridice dintre părinți și copii (atestarea provenienței copilului, drepturile copiilor minori, drepturile și obligațiile părinților, răspunderea pentru neîndeplinirea îndatoririlor părintești);
- obligația de întreținere dintre părinți și copii, dintre soți și foștii soți, între alți membri ai familiei;
- educația copiilor rămași fără ocrotirea părintească (adopția, tutela și curatela, plasamentul minorilor etc.) etc.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

A. TRATATE, MONOGRAFII, STUDII DE SPECIALITATE

1. Abalos J.B. *Divorce and Separation in the Philippines: Trends and Correlates*. (Divorțul și separarea în Filipine: tendințe și corelații), Demographic Research, vol. 36, 2017pp. 1515- 1548.
2. Albu I. *Dreptul familiei*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1975.
3. Albu I. *Funcția educativă a familiei în lumina Codului familiei*. În: S.U.B.B., Iurisprudentia, 1965, p. 91-97.
4. Anca P., Calmuschi O., Eremia M.I. *Încheierea căsătoriei și efectele ei*. București: Ed. Academiei Române, 1981.
5. Avornic Gh., Cojocaru V. *Adopția națională și internațională sub auspiciile principiilor Statului de drept*. Chișinău: Reclama, 2005.
6. Bacaci A., Dumitrache V. C., Hageanu C. C. *Dreptul familiei*. Curs universitar, ed. 7. București: C.H. Beck, 2012.
7. Bacaci Al., Hageanu C. *Dreptul familiei*. București: Editura ALL BECK, 1994.
8. Banciu M. *Dreptul familiei*. Cluj-Napoca: Ed. Argonaut, 1998.
9. Banciu M., Banciu A.A. *Dreptul familiei conform noului Cod civil*. București: Hamangiu, 2012.
10. Barasch A., Nestor I., Zilberstein S. *Ocotirea părintească. (Drepturile și îndatoririle părinților față de copiii minori)*. București: Ed. Științifică, 1960.
11. Batar D. *Sociologie. Probleme generale*. Sibiu: Ed. Alma Mater, 2001.
12. Bădescu M., Andruș C., Năstase C. *Drept constituțional și instituții politice*. București: Universul Juridic, 2011.
13. Bărbieru C.N. și Macovei C. *Activitatea Notarială. De la teorie la practică*. București: Editura Universul Juridic, 2018.
14. Bertzi Th. *Oficiul Român pentru Adopții, Adopția în România, principii, legislație, proceduri*, pe www.adoptiromania.ro.
15. Bodoașcă T. *Dreptul familiei*, Ediția a III-a revăzută și adăugită. București: Editura Universul Juridic, 2015.
16. Bodoașcă T. *Studii de dreptul familiei*. București: Editura C.H.Beck, 2007.

17. Bodoaşcă T., Drăghici A., Puie I. și Maftעי I. *Dreptul familiei, ediția a II-a conform noului Cod civil*. București: Editura Universul Juridic, 2013.
18. Borov G. *Drept civil, Partea generală, Persoanele*. București: Ed. All Beck, 2001.
19. Boulanger Fr. *La vie familiale. Droits et libertés fondamentaux*. Paris: Ed. Dalloz, 1995.
20. Brohotici I. *Stabilirea, tăgăduirea și contestarea paternității*. Cluj-Napoca: Editura Cordial Lex, 1994.
21. Cantacuzino M. B. *Elementele dreptului civil*. București: Editura ALL Educațional, 1998.
22. Cârnaț T., Cârnaț M. *Protecția Juridică a drepturilor omului*. Chișinău: Reclama, 2016.
23. Cebotari V. *Dreptul familiei. Ediția a III-a. Revăzută și completată*. Chișinău: Tipografia Reclama, 2014.
24. Cebotari V. *Prevederi legale privind obligația de întreținere*. În: Revista Națională de Drept, 2003, nr.2, p. 16.
25. Ciorăscu F. , Drăghici A., Olah L. *Dreptul familiei și actele de stare civilă*. Pitești: Ed. Paralela 45, 2005.
26. Ciudin O. *Adopția în Republica Moldova - modalitate de realizare a interesului copilului de a fi crescut și educat în familie*. În: Conferința științifică de totalizare a activității de cercetare a cadrelor didactice, 3-4 mai, Cahul, 2012, p. 301-309.
27. Clarke Stewart A., Brentano C. *Divorce: Causes and Consequences* (Divorțul: Cauze și consecințe). Londra: Yale University Press, 2006, p.1.
28. Cocoș Șt. *Dreptul Familiei*. Volumul 2. București: Lumina Lex, 2001.
29. Cojan M.F. *Proprietatea comună pe cote-părți în doctrină și jurisprudență*. București: Universul juridic, 2013.
30. Corhan A. *Dreptul familiei, Teorie și practică*. București: Editura Lumina Lex, 2001.
31. Crăciunescu C.M. *Regimuri matrimoniale*. București: ALL Beck, 2000.
32. Creangă I., Gurin C. *Drepturile și libertățile fundamentale. Sistemul de garanții*. Chișinău: TISH, 2005.
33. Crețu V. *Subiectul raportului de adopție*. În: Analele științifice ale USM, 1999, nr.2, p. 28-38.

34. Deschenaux Steinauer. *Le nouveau droit matrimonial*. Berna, 1987.
35. Dicționarul explicativ al limbii române, ed. a II-a. București: Univers Enciclopedic, 1998.
36. Dicționarul explicativ al limbii române. București: Cartier, 2006.
37. Dicționarul explicativ al limbii române; <https://dexonline.ro/> (vizitat la data:17.10.2018).
38. Dogaru I., Cercel S. *Drept civil. Persoanele*. București: C. H. Beck, 2007.
39. Dongoroz V. *Explicații teoretice ale codului penal român*, vol. IV. București: Ed. Academiei Române, 1972.
40. Dongoroz V. *Drept penal (reeditarea ediției din 1939)*. București: Editura Societății Tempus, 2000.
41. Eliescu M. *Curs de regimuri matrimoniale*. București, 1948.
42. Filipescu I. *Drept internațional privat*. București: Didactică și Pedagogică, 1964.
43. Filipescu I. P. *Adopția și protecția copilului aflat în dificultate*. București. CH Beck 1997.
44. Filipescu I. P., Filipescu A. *Tratat de dreptul familiei*, ed. a VIII-a. București: Ed. Universul Juridic, 2006.
45. Filipescu I.P., Filipescu A.I. *Tratat de dreptul familiei – Ediția a VIII-a revăzută și completată*. București: Editura: Universul Juridic, 2006.
46. Florian E. *Dreptul familiei*. ed. a 3-a. București: Ed. C.H. Beck, 2010.
47. Flour J., Campenois G. *Les regimes matrimoniaux*. Ediția - 9. Paris: Editura Dalloz, Armand Colin, 2001.
48. Fustel de Coulange. *Cetatea antică*, vol. 1. București: Ed. Meridiane, 1984.
49. Georgescu V. *Critica dreptului burghez privitor la caracterele căsătoriei și încheierea ei, în Căsătoria în dreptul RPR* de Ionașcu Tr., Christian I., Eliescu M., Economu V., Eminescu Y., Eremia M.I., Georgescu V., Rucăreanu I., București: Editura Academiei, 1964.
50. Ghiță O., Albăstroiu R.G. *Dreptul familiei. Regimuri matrimoniale. Sinteze. Teste grilă*. București: Ed. Hamangiu, 2013.
51. Giddens A. *Sociologie*. București: Editura BICC ALL, 2000.
52. Hidro R. Mișuțiu O. *Drept privat roman*. Cluj-Napoca: Ed. Casa Cărții de Știință, 1996.

53. Giorgio del Vecchio. *Lección de filosofía jurídica*. Europa Nova, 1997.
54. Goodman N. *Introducere în sociologie*. București: Editura Lider, 1992.
55. Hakovirta M. *Child Maintenance and Child Poverty: A Comparative Analysis*. În: *Journal of Poverty and Social Justice*, Volume 19, Number 3, October 2011.
56. Hamangiu C., Rosetti-Bălănescu I., Băicaianu A. *Tratat de drept civil român*. Vol. III. București: ALL, 1988.
57. Ionașcu A., Mureșan M., Costin M. N., Ursa V. *Filiația și ocrotirea minorilor*. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1980.
58. Ionașcu A., Mureșan M., Costin M.N., Ursa V. *Familia și rolul ei în societatea socialistă în lumina legislației RSR*. Cluj-Napoca: Ed. Dacia, 1975.
59. Irina A., Andone R. *Dreptul familiei*. Iași: Casa de editură Venus, 2005.
60. Irinescu L. *Curs de dreptul familiei*. București: Editura Hamangiu, 2015.
61. Jakota M. *Drept roman*, vol.II. Iași: Ed.Fundației Chemarea, 1993.
62. Lesvioldax Al. *Obligația legală de întreținere*. București: Ed. Științifică, 1971, p. 8.
63. Lupașcu D. *Dreptul familiei*. București: Ed. Rosetti, 2005.
64. Lupașcu D., Pădurariu I. *Dreptul familiei*. Ed. a V-a amendată și actualizată, Universul juridic, 2010.
65. Lupașcu G. *Dreptul familiei*. Iași: Editura Junimea, 2001, p. 23.
66. Lupu Gh. *Drept. Partea I. Introducere în studiul dreptului*. Iași, 1985.
67. Lupulescu D. *Dreptul de proprietate comună*. Editura Lumina Lex, București: 2000.
68. Marian B. *Dreptul familiei și starea civilă*. Tg-Mureș: Ed. Universitatea Petru Maior, 2009.
69. Marty G., Raynaud P. *Droit civil*. Tome I, vol. 2. Paris: Sirey, 1967.
70. Mărgineanu L., Mărgineanu G. *Dreptul familiei*. Chișinău: „Elena – V. I.”, 2002.
71. Mitrofan I., Mitrofan N. *Elemente de psihologie a cuplului*. București: Casa de Editură și Presă Șansa, 1996.
72. Mitrofan I., Ciupercă C. *Incursiune în psihosociologia și psihosexologia familiei*. București: Ed. Press Mihaela SRL, 1998.
73. Moloman B.D. *Căsătoria civilă și religioasă în dreptul roman*. București: Editura Universul Juridic, 2009.
74. Neamț I.I., Neamț L.C. *Stabilirea locuinței minorului în cazul în care părinții nu conviețuiesc. O analiză juridico-psihologică*. În: *Revista Română de Drept Privat*, nr. 32018, pp. 300-332.

75. Negrilă D. *Divorțul prin procedura notarială. Studii teoretice și practice*. București: Editura Universul Juridic, 2014.
76. Nicolescu C. *Jurisprudența curții europene a drepturilor omului cu privire la titularii și limitele dreptului la căsătorie și la întemeierea unei familii*. În: Dreptul nr.4/2009, p.108 și urm.
77. Otgon Ala. *Natura juridică a bunurilor dobândite în concubinaj*. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Natura%20juridica%20a%20bunurilor%20dobandite%20in%20concubinaj.pdf
78. Pasat A. O. *Drept internațional privat*. Galați: Zigotto, 2014.
79. Pânzari V. *Dreptul familiei (Note de curs)*. Bălți: Presa universitară bălțeană, 2000.
80. Pânzari V. *Observații cu privire la reglementarea diferenței de sex – condiție de fond pozitivă la căsătorie în legislația Republicii Moldova*: <http://studia.law.ubbcluj.ro/articol.php?Articolid=609>
81. Pânzari V. *Dreptul familiei*. București: Editura Universul Juridic, 2015.
82. Poenaru E., Aioanei G. *Căsătoria și divorțul*. București: Ed. Hamangiu, 2008.
83. Popescu A. *Teoria generală a dreptului*. Ed. Fundației România de Mâine, 2001.
84. Pricopi A. *Dreptul familiei*. București: Ed. Lumina Lex, 2004.
85. Rădescu D., Rădescu E., Stoican G. *Dicționar de drept civil și proceduri civile*. București: C. H. Beck, 2009.
86. Reghini I. *Dreptul familiei. Note de curs*. Târgu Mureș: Universitatea Ecologică Dimitrie Cantemir, 1994.
87. Roth Szomoskozi M. *Protecția copilului – Dileme, concepții și metode*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 1999.
88. Safta M. *Drept civil. Familia*, Ediția a 2-a, revizuită și adăugită. București: Editura Hamangiu, 2016.
89. Santos P.M. *Manualul de raportare a respectării drepturilor omului, conform prevederilor a șase instrumente pentru drepturile omului. Biroul Comisarului pentru drepturile omului*. Geneva, 1997.
90. Scripcaru Gh., Ciucă D., Astărăstoae V., Scripcaru C. *Bioetica, științele vieții și drepturilor omului*. Iași: Editura Polirom, 1999.
91. Stăniloae D. *Teologia dogmatică ortodoxă*. vol. III, București, 1978, p. 180, citată în: *Familia creștină azi*, Ed. Trinitas, Iași, 1995.
92. Stoica N. *Natura juridică și procedura specifică adopției*. În: Dreptul, nr.2/1993, p. 31-43.

93. Trofimov I. *Dreptul contractelor (Partea generală)*, Chișinău: Elena VI, 2002.
94. Ungureanu O. *Drept civil, Introducere*. București: Ed. AllBeck, 2000.
95. Valerius M. Ciucă. *Drept roman. Lecțiuni, Vol.I*. Iași: Ed. Universității Alexandru Ioan Cuza, 2014.
96. Vrabie C. *Drept Internațional Privat, suport de curs*. Bălți: Universitatea de Stat „Alec Russo”, 2009.
97. Ботчаева М.А. *Усыновление по российскому и германскому праву*. В: Актуальные проблемы российского права, В: №.3, 2009, с. 546- 551.

B. ACTE NORMATIVE ȘI PRACTICĂ JUDICIARĂ

1. Carta Socială Europeană revizuită, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996. A intrat în vigoare la 1 iulie 1999, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 484-XV din 28.09.2001. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.130/959 din 26.10.2001.
2. Codul civil al Republicii Moldova. Adoptat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 1107-XV din 06.06.2002 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 82-86/661 din 22.06.2002, art. 1389// Republicat în Monitorul Oficial nr.66-75 din 01.03.2019 art.132.
3. Codul de Executare al Republicii Moldova nr. 443 din 24.12.2004. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.112.
4. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. Nr. 225-XVI din 30.05.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 21.06.2003, nr. 130-134.
5. Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014. În: Monitorul Oficial nr. 319- 324/634 din 24.10.2014.
6. Codul familiei al Republicii Moldova. Nr. 1316 din 26.10.2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 26.04.2001, nr. 47-48.
7. Codul Muncii nr.154 din 28.03.2003, În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 159- 162 din 29.07. 2003.
8. Consiliul Europei, Convenția asupra relațiilor personale care privesc copiii, CETS nr. 192, 15 mai 2003.
9. Consiliul Europei, Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, CETS nr. 201, 25 octombrie 2007.

10. Consiliul pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite (2009), Orientările ONU pentru îngrijirea alternativă a copiilor, doc. ONU A/HRC/11/L.13, 15 iunie 2009.
11. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 12.08.1994, nr. 1.
12. Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, aderare prin Hotărârea Parlamentului nr. 1468 din 29.01.1998.
13. Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la Haga la 29 mai 1993.
14. Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, aderare prin Hotărârea Parlamentului nr. 1468 din 29.01.1998.
15. Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, Aderare prin Legea nr. 263 din 19.12.2011.
16. Convenția europeană asupra recunoașterii și executării deciziilor privind supravegherea copiilor și restabilirea supravegherii copiilor, aderarea prin Legea nr.315 din 18.07.2003.
17. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptată la Roma în 4 noiembrie 1950, amendată prin Protocoalele nr. 3, 5 și 8 și completată prin Protocolul nr. 2.
18. Convenția OIM nr.182 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor, aderarea prin Legea nr. 849 din 14.02.2002.
19. Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989. Ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.408 din 12.12.1990. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 30.12.1990, nr.12.
20. Convenția privind consimțământul la căsătorie, vârsta minimă pentru căsătorie și înregistrarea căsătoriilor, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la New York în 10 decembrie 1962.
21. Convenția privind protecția copiilor și cooperării în materia adopției internaționale încheiată la Haga la 29 mai 1993, ratificată de Republica Moldova la 10 aprilie 1998.
22. Convenția UNESCO privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului, adoptată de Conferința generală a

Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, la 14 decembrie 1960. Intrată în vigoare la 22 mai 1962, în vigoare pentru Republica Moldova din 17.06.1993, M00113.

23. Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948.

24. Hotărârea Guvernului nr. 591 din 24.07.2017 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social Centrul de plasament pentru copiii separați de părinți și a Standardelor minime de calitate pentru copiii separați de părinți și a Standardelor minime de calitate. În: Monitorul Oficial nr. 277-288 din 04.08.2017.

25. Hotărârea Guvernului nr. 760 din 17.09.2014 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de asistență parentală profesionistă și a standardelor minime de calitate. În: Monitorul Oficial nr. 282-289 din 26.09.2014.

26. Hotărârea Guvernului nr.270 din 08.04.2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. În: Monitorul Oficial nr.92-98 din 18.04.2014.

27. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova Cu privire la practica judiciară de soluționare a cauzelor ce țin de atestarea provenienței copilului nr. 5 din 21.12.2015.

28. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 5 din 24.12.12 cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației privind regimul juridic al adopției.

29. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 21 din 16.10.2017 cu privire la practica judiciară de examinare a cauzelor civile ce țin de decăderea din drepturile părintești.

30. Hotărârea Guvernului nr. 7 din 20.01.2016, cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate.

31. Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru copiii adoptați și cei aflați sub tutelă/curatelă nr. 581 din 25.05.2006.

32. Legea privind procedura notarială. Nr. 246 din 15-11-2018. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 01.02.2019, nr. 30-37 .
33. Legea cu privire la mediere. Nr.137 din 03.07.2015. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 21.08.2015, nr. 224-233.
34. Legea privind drepturile copilului nr.338 din din 15.12.1994. În: Monitorul Oficial Nr. 13//127 din 02.03.1995.
35. Legea privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți nr. 140 din 14.06.2013. În: Monitorul Oficial nr. 167-172. Din 02.08.2013.
36. Legea privind regimul juridic al adopției nr. 99 din 28.05.2010 În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 131-134, publicat la 30.07.2010.
37. Legea privind actele de stare civilă. Nr. 100 din 26-04-2001. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 17-08-2001, nr. 97-99.
38. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 16 decembrie 1966.
39. Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, adoptat de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 16 decembrie 1966.
40. Recomandarea nr. 92 din 19 septembrie 2016 Cu privire la examinarea de către instanțele de judecată a litigiilor ce au ca obiect modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor prin prisma art. 75 din Codul Familiei.
41. Tratatul între Republica Moldova și Federația Rusă cu privire la asistența juridică și raporturile de drept în procesele civile, familiale și penale din 22.02.1993, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 260-XIII din 04.11.1994.
42. Tratatul între Republica Moldova și Ucraina cu privire la asistența juridică și raporturile de drept în procesele civile, familiale și penale din 13.12.1993, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr. 261-XIII din 04.11.1994.